

forfatteren ikke tilstrækkeligt behersker sit stof og derfor har svært ved at ordne det. Det ville være naturligt at behandle emnet stilhistorisk, så der fremkommer en redegørelse for, hvorledes de folkelige gravmæler i tidens løb er blevet påvirket af de vekslende kunstneriske moder, og det ville være lige så nærliggende at betragte gravminderne som udtryk for de åndelige strømninger, der har afløst hverandre i det danske kirkeliv, men det ser ud, som om forfatteren har haft svært ved at vælge mellem disse to synspunkter og derfor blander dem sammen. Hist og her presses materialets beviskraft alt for meget. Nutidens viden er endnu så ufuldstændig, at flere forklaringer er mulige.

Der kan således være en del at indvende mod bogen, men det må ikke overskygge de værdier, den indeholder. Det er den første grundige oversigt over de almindelige gravmæler i en velafgrænset del af Danmark fra vikingetiden til vore egne dage, og dens oplysninger vil derfor bevare deres værdi, når det gælder gravstenene på de lokale kirkegårde, ligesom de talrige billeder udmærket understøtter teksten. Også listerne over de forskellige typer fortjener at fremhæves, og det store arbejde, der er lagt i bogen, er ikke gjort forgæves.

Helge Søgaard

Kai Uldall: Billeder af dansk folkekunst. Folkeudgave. (Thanning og Appel, 1971). 127 s. 198 ill.

Med denne bog har den tidligere leder af Frilandsmuseet ved Kongens Lyngby fortsat sin flittige virksomhed i publikationer fra den folkelige kulturs område. Folkekunsten hører til det, der er yndet hos alle, der gæster

et museum, og der er i årenes løb skrevet så meget, at man skulle tro, at emnet snart er udtømt. Det gælder i hvert fald, hvad billedstoffet angår. Mange af illustrationerne i Kai Uldalls bog genfindes hos Jørgen Olrik i hans afhandling i Dansk Udsyn 1930 om kærestegaver eller i Axel Steensberg: Danske bondemøbler, 1949, og det er ikke i stoffet, man skal søge det nye, men i den klare redegørelse, der indleder billedserien. Den gør opmærksom på, at folkekunsten som forudsætning har et samfund med adskilte sociale klasser, og at forskellen mellem de forskellige egne folkekunst er betinget af den vekslende velstand og den hurtighed, hvormed impulserne udefra blev optaget og bearbejdet. Det mærkes, at forf. gennem et menneskeliv har været optaget af problemerne.

Ved ordet folkekunst vil de fleste forstå bondens kunst og kunsten hos bonden, når den er fremstillet til brug i hans hjem af andre. Det er særlig dette område, Kai Uldalls bog behandler med nogle få bemærkninger om folkekunsten hos sømanden. Det er her, folkekunsten finder sin største og smukkeste form, og det kan vist tilføjes den mest populære. Det rejser imidlertid spørgsmålet, om ikke byernes arbejdere og håndværkere havde deres folkekunst. Meget lidt er bevaret, men især i svendelavenes sager skimter man lidt af den folkekunst, der fandtes i købstæderne, med et særpræg, der adskiller den fra kunsten hos de højere lag. For arbejderens vedkommende er spørgsmålet vanskeligere at besvare. Der er ikke bevaret noget arbejderhjem fra 1870, der kan give en forestilling om, hvorledes udsmykningen har været, og hvilke retningslinier der er fulgt. Her findes en beklagelig mangel i nutidens viden.

Helge Søgaard